

Actualisering federale actieplan mvo/mvi

Een nieuwe mvo-dynamiek

1 INLEIDING

In 2005 werd de werkgroep maatschappelijk verantwoord ondernemen van de interdepartementale commissie duurzame ontwikkeling (icdo) in het leven geroepen. Deze werkgroep werd opgericht om uitvoering te geven aan actie 31 van het 2^{de} Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling. De hoofddoelstellingen van de werkgroep werden als volgt gedefinieerd:

- het uitwerken van een referentiekader voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in België; en
- het ontwikkelen van een actieplan met concrete maatregelen die de federale overheid wil nemen om mvo verder te promoten en te stimuleren.

Ongeveer gelijktijdig werd binnen de icdo nog een andere werkgroep opgericht die instond voor de uitvoering van actie 8 van het tweede Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling aangaande maatschappelijk verantwoord investeren (mvi). Vermits de werkzaamheden van de beide groepen sterk met elkaar verwant waren, werd in april 2007 door de icdo beslist beide werkgroepen samen te voegen tot één groep, de werkgroep mvo/mvi.

Beide werkgroepen, en nadien de samengevoegde werkgroep organiseerden een proces aangaande tot stimuleren, faciliteren en bevorderen van de kwaliteit van maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren in België. Dit is in de eerste plaats een federaal proces, maar gebeurd in overleg met de regionale overheden. Deze zijn vertegenwoordigd in de werkgroep mvo/mvi alsook in de icdo. De meest recente stap in dit proces betrof de organisatie van een stakeholderoverleg naar aanleiding van het tussentijds verslag aangaande de uitvoering van het federaal actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen. De resultaten van dit stakeholderoverleg vormen de basis voor deze nota aan de federale regering.

Onderstaande nota gaat daarom eerst, op schematische manier, in op het proces tot aan het stakeholderoverleg van 12 november 2009. In een tweede gedeelte gaat deze nota dan ook kort in op de resultaten van dit stakeholderoverleg. In een volgende deel worden door de werkgroep mvo/mvi een aantal nieuwe voorstellen van acties aangereikt. Tenslotte wordt in een laatste deel het verder verloop van het proces en de daarbij horende timing aangegeven.

2 HET MVO-PROCES VAN BEGIN 2005 TOT EIND 2009

Dit onderdeel geeft op een schematische manier aan welk proces werd gevolgd om te komen tot een aantal belangrijke documenten aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren. Het betreft hier in het bijzonder het Belgische referentiekader maatschappelijk verantwoord ondernemen, het federaal actieplan mvo en het vooruitgangsverslag aangaande het actieplan. Dit laatste document, dat door de

icdo werd goedgekeurd in maart 2009 als bijlage aan het icdo-jaarverslag 2008 was de concrete aanleiding tot het stakeholderoverleg van 12 november 2009.

1. Opmaak voorontwerpontwerp referentiekader door de werkgroep mvo van de icdo (april 2005 – september 2005)
2. Schriftelijke consultatie: (oktober 2005 – februari 2006)
 - 46 organisaties (federale adviesraden en individuele stakeholders) + regionale overheden werden aangeschreven.
 - Hen werd een dubbele vraag gesteld:
 1. Welke opmerkingen, standpunten, aanvullingen, enz... zij hadden op het op voorontwerp referentiekader
 2. Vraag welke acties de stakeholders verwachten van een federale overheid (latere insteek voor actieplan)
3. Aanpassingen van het voorontwerp aan de opmerkingen van de stakeholders door werkgroep mvo/mvi en goedkeuring van ontwerp referentiekader door de icdo (29 maart 2006)
4. Politieke discussie (ikw's) en goedkeuring referentiekader mvo door federale ministerraad (28 april 2006)
5. Organisatie 2 platformdagen mvo (28 april 2006 en 8 mei 2006)
 - Er werd een terugkoppeling gegeven aan de stakeholders over de verwerking van hun opmerkingen op het ontwerp van referentiekader
 - Het definitieve referentiekader, zoals door de federale regering aangenomen, werd gepresenteerd.
 - Vervolgens werd aan de stakeholders gevraagd hun eigen voorstellen (hun antwoorden op de 2^{de} vraag in het kader van de schriftelijke stakeholderbevraging aangaande het referentiekader, zie supra) met elkaar te bespreken.
 - Bedoeling was onderling tussen de verschillende stakeholdergroepen te zoeken naar een zo ruim mogelijke consensus over hun eigen voorstellen van acties. Dit gebeurde in diverse workshops:
 - 8 workshops op 1ste platformdag (28 april 2006)
 - 2 workshops op 2de platformdag (8 mei 2006)
6. Op basis van de resultaten van de 2 platformdagen en op basis van de input van de werkgroepleden stelde de werkgroep mvo/mvi van de icdo een voorontwerp van actieplan mvo op (mei 2006 – juni 2006)
7. Op dit voorontwerp werd een advies gevraagd aan 5 federale adviesraden (FRDO, NAR, CRB, Raad voor het Verbruik en de HRZKMO) (juli 2006 – september 2006)
8. De werkgroep mvo/mvi van de icdo bracht de nodige aanpassingen aan in het voorontwerp. Het aangepaste ontwerp van actieplan mvo werd vervolgens goedgekeurd door de plenaire vergadering van de icdo. (28 oktober 2006)
9. Na een politieke discussie (verschillende ikw's) werd het actieplan mvo goedgekeurd door de federale ministerraad op 21 december 2006.
10. April 2007: verlenging en uitbreiding van het mandaat van de werkgroep mvo/mvi van de ICDO door de plenaire vergadering (april 2007).
11. Eerste uitvoeringsperiode van het actieplan (begin 2007- eind 2008)
12. opmaak van een vooruitgangsverslag van de werkgroep mvo/mvi met betrekking tot de uitvoering van de acties zoals deze in het federaal plan mvo werden goedgekeurd.

13. Goedkeuring van het vooruitgangsverslag door de plenaire vergadering van de icdo en opname van het document als bijlage aan het icdo-jaarverslag 2008. (maart 2009)
14. Organisatie van stakeholderoverleg op basis van het vooruitgangsverslag van het actieplan mvo (12 november 2009)

De verschillende documenten (het referentiekader mvo, de resultaten van de forumdagen, het federaal actieplan mvo en het vooruitgangsverslag) zijn terug te vinden op de website van de icdo: www.icdo.be en op de website van de poddo: www.poddo.be/CSRForum

3 HET STAKEHOLDEROVERLEG VAN 12 NOVEMBER 2009

Naar aanleiding van de tussentijdse stand van zaken aangaande de uitvoering van de maatregelen uit het actieplan mvo en in uitvoering van actie 8 van het actieplan mvo (verder zetten van de multi-stakeholder dialoog) werd een overleg georganiseerd met de stakeholders.

Dit overleg werd georganiseerd door de POD Duurzame Ontwikkeling, die hiervoor werd bijgestaan door een samenwerking van een aantal organisaties (Sustenuto, Cap Conseil en Business & Society). Deze organisaties werden via een overheidsopdracht aangeduid.

Voor het stakeholderoverleg werd een beperkte en selecte groep organisaties uitgenodigd. Het betrof organisaties die in het verleden reeds betrokken waren in het kader van de consultatie rond het referentiekader en het actieplan mvo, alsook de leden van Kauri (zowel ondernemingen, ngo's als experts) en de leden van Business & Society (een organisatie van ondernemingen actief rond mvo).

De doelstellingen van het overleg waren dubbel. Enerzijds het terugkoppelen van de voorlopige resultaten van de uitvoering van het actieplan mvo. Anderzijds het bevragen van de stakeholders hoe zij de verdere invulling van mvo op federaal vlak zagen. Er werd hen aldus gevraagd aan te geven in welke mate zij de acties uit het actieplan die nog niet, of nog niet volledig werden uitgevoerd, verder uitgevoerd wensten te zien, maar ook werd hen gevraagd aan te geven welke (nieuwe) acties/initiatieven zij in de toekomst wenselijk achten.

Er werd gekozen het overleg te organiseren overeenkomstig de werkzaamheden in het kader van ISO 26000¹ waarbij verschillende stakeholdergroepen samen zoeken naar een consensus, zowel binnen de eigen stakeholdergroep, als met de andere stakeholdergroepen. Aan het stakeholderoverleg namen 88 organisaties deel, waarbij

¹ ISO 26000 is een nieuwe ISO-standaard in ontwikkeling die organisaties wil bijstaan in het opnemen en concretiseren van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De standaard richt zich op alle organisatie (en dus niet enkel op ondernemingen) en wordt gezamenlijk opgesteld door vertegenwoordigers van de 6 verschillende stakeholdergroepen uit een groot landen. De nieuwe standaard bevindt zich momenteel in de laatste ontwikkelingsfase en zal vermoedelijk in het najaar van 2010 officieel een internationale standaard worden.

vooral een sterke vertegenwoordiging van ondernemingen opviel. De poddo ontwikkelde een specifieke website voor het stakeholderoverleg, waarop alle ingeschreven deelnemers kennis konden nemen van de belangrijkste documenten zoals het referentiekader, het actieplan, het vooruitgangsverslag, alsook de resultaten van een aantal onderzoeken die uitvoering gaven aan een aantal acties uit het actieplan en de laatste versie van ISO 26000. Het overleg werd georganiseerd rond 4 thema's:

1. mvo in de overheid;
2. maatschappelijk verantwoord investeren;
3. de internationale dimensie van mvo; en
4. stakeholderbetrokkenheid en –engagementen.

Het eindverslag van het overleg werd opgemaakt door de externe consultants en is ter te vinden op de website van het stakeholderoverleg: www.Poddo.be/CSRForum.

4 VOORSTELLEN VAN ACTIES DOOR WERKGROEP MVO/MVI OP BASIS VAN STAKEHOLDEROVERLEG.

Het stakeholderoverleg heeft duidelijk gemaakt dat vele stakeholders de verdere uitwerking van het actieplan, zoals dit eind december 2006 door de federale regering werd vastgesteld, verder geconcretiseerd willen zien. De acties die nog niet (of nog niet volledig) werden uitgevoerd dienen vooralsnog hun uitwerking te kennen. Deze hoeven niet noodzakelijk op de zelfde manier te worden ingevuld zoals eind 2006 neergeschreven, maar de doelstellingen van de acties dienen wel te worden behouden.

De werkgroep mvo/mvi van de icdo vraagt de regering dan ook te herbevestigen welke acties nog uitgevoerd dienen te worden en welke geen voldoende politieke draagkracht meer hebben om hun verdere uitvoering te kennen. Het betreft hier meer in het bijzonder de uitvoering van volgende de niet-uitgevoerde acties:

- Actie 4 betreffende een uniek loket voor overheidslabelling;
- Actie 7 aangaande het ondersteunen van ethische handel op Belgisch niveau (Een Belgisch Ethisch Handelsinitiatief);
- Actie 9 betreffende het stimuleren van duurzaamheidsverslaggeving; en
- Actie 12 met betrekking tot duurzaam pensioensparen in het kader van de 3^{de} pensioenpijler.

Op basis van de herbevestiging van deze acties en eventuele richtlijnen aangaande aanpassingen kan de werkgroep een meer uitgewerkt en gedetailleerd voorstel doen.

Naast de vraag tot het verder zetten van de uitvoering van de acties uit het actieplan hebben de stakeholders ook een aantal ideeën aangedragen voor nieuwe acties die de federale overheid kan ondernemen om het maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren in België verder te stimuleren, faciliteren en de kwaliteit ervan te versterken. Op basis van deze ideeën en voorstellen, die niet altijd onder de vorm van een concrete actie werden geformuleerd, stelt de werkgroep mvo/mvi van de icdo volgende nieuwe acties voor.

4.1 Website “Mvo in de overheid”

Het betreft het opzetten van overheidswebsite, waarop alle fod's en pod's hun engagementen (eigen acties) en initiatieven (beleidsgericht) die betrekking hebben op hun maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen communiceren. Indien mogelijke kunnen hierop ook de regionale overheidsacties en beleidsinitiatieven worden op gepubliceerd, of kan er een link worden aangebracht naar hun websites.

De website wil een antwoord bieden op de vraag van de stakeholders om als overheid duidelijker te gaan communiceren over wat we zelf doen en welke ons beleid is ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook kan de website de verschillende overheidsdiensten inspireren en aanzetten tot het nemen van mvo/mvi-gerelateerde initiatieven.

De website heeft echter niet de bedoeling een verzamelpunt te worden voor alles wat met mvo te maken heeft, maar concentreert zich op overheidsgerelateerde acties en initiatieven. Het heeft dus niet de bedoeling bestaande websites en kenniscentra te vervangen, die een ruimere opzet beogen.

Op de site kan bijvoorbeeld informatie worden verzameld over:

1. managementbeleid van de fod's en pod's: vermelding in hun missies, in hun gedragscodes, gebruik van specifieke managementtechnieken (EMAS, CAF, ISO 26000, enz....)
2. kernbeleid van aantal fod's en pod's mbt mvo: bv. OESO-contactpunt, werkgroep mvo van de ICDO (met referentiekader en actieplan), High level workgroup on CSR bij Fod WASO, enz....
3. eigen engagementen: bv. duurzaam aankoopbeleid, uitbrengen van duurzaamheidsverslag, opzetten van een stakeholderproces, enz...)
4. initiatieven die zij ondersteunen: bv. Global Compact bij BZ, specifieke betoelaging van projecten mbt mvo (bv. Lerende Netwerken mvo door POD MI, uitschrijven onderzoeken (bv. POD DO m.b.t. transparieregelgeving, m.b.t. mvi in de overheid, of bv. POD Wetenschapsbeleid: mvo in de kmo, e.a.)
5. link met EU (en andere internationale statenorganisaties) – wat gebeurt daar, welke documenten, e.a.
6. actualiteit en evenementen mbt overheidsinitiatieven of door overheden ondersteunde initiatieven
7. de opvolging van de uitvoering van de acties uit het federaal actieplan mvo
8. andere ...

De cellen duurzame ontwikkeling die binnen elke FOD en POD werden opgericht kunnen als contactpunt worden genomen voor het aanleveren en up to date houden van de informatie op de website.

De website zal in het Nederlands, Frans en Engels worden gemaakt, zodat deze ook het referentiepunt wordt voor andere overheden en internationale instellingen (zoals de Europese Unie), of voor andere stakeholders voor informatie betreffende mvo/mvi door de overheid in België.

→ (co)financiering voor de ontwikkeling van deze actie zal voorzien worden door de POD Duurzame Ontwikkeling. Het max. bedrag dat de PODDO hiervoor kan voorzien is ... € onder de vorm van een overheidsopdracht.

4.2 Multi-disciplinair onderzoek naar toepasbaarheid internationale normen in organisaties

Internationale normen zijn veelal verplichtingen aangegaan door de overheden van de landen die deze normen ratificeerden.

De actie bestaat erin om te onderzoeken in hoeverre deze verbintenissen aangegaan door de Belgische overheid ook een verplichting van toepassing inhouden voor bedrijven, organisaties, organen met overheidsparticipatie, overheidssteuning, overheids garanties, e.a.

Dit resultaten van dit onderzoek kunnen vervolgens ook gebruikt worden om verdere invulling te geven aan actie 2 van het federaal actieplan mvo m.b.t. het ondersteuningsbeleid van de overheid aangaande buitenlandse handel en investeringen.

→ (co)financiering voor deze actie wordt voorzien door de POD Duurzame Ontwikkeling. Het max. bedrag dat de PODDO hiervoor kan vrijmaken op begrotingsjaar 2010 bedraagt ... € (BTW incl.) onder de vorm een overheidsopdracht.

4.3 Internationale lerende netwerken voor Bedrijfsfederaties

De Belgische Kamer van Koophandel heeft gedurende het Quadrant-Bel project heel wat ervaring opgedaan aangaande de organisatie van lerende netwerken mbt maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zelf heeft ze met haar eigen leden (de verschillende kamers) een lerend netwerk mvo opgestart. Deze Ervaring zou ze nu kunnen delen, met de oprichting van een Europees lerend netwerk met de Europese Kamer van Koophandel, die een lerend netwerk mvo met de andere nationale kamers opricht. In het kader van het Belgische Voorzitterschap van de EU is dit tevens ook een concreet initiatief ter promotie van mvo in Europa.

→ Financiering voor deze actie wordt voorzien door de POD duurzame Ontwikkeling. Het max. bedrag dat de PODDO hiervoor kan vrijmaken op het begrotingsjaar 2010 bedraagt ... € onder de vorm van een toelage.

4.4 Stimuleren van mvo-betrokkenheid bij de syndicale organisaties

In het mvo-debat zijn vakbonden minder prominent aanwezig dan andere stakeholders. Nochtans zijn werknemersvertegenwoordigers, samen met de bedrijfsleiders, de draaischijf van een innovatief en vooruitstrevend mvo-beleid van een onderneming. Hoewel maatschappelijk verantwoord ondernemen geen klassiek thema is in het sociaal overleg en de sociale dialoog, is er geen reden om dit thema niet op te nemen in dit overleg tussen werkgever en werknemer. Door de hoge

syndicalisatiegraad in België kan het opnemen en beijveren van engagementen aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen in het kader van het sociaal overleg een ware motor zijn. Bovendien zijn een groot aantal van de onderwerpen die reeds in het klassiek sociale overleg hun plaats kennen, ook belangrijk onderwerpen in het mvo-debat. Het verhogen van de kennis bij de werknemersvertegenwoordigers aangaande mvo en mvi, haar specificiteiten en de thema's die erin aan bod komen is dan ook belangrijk. Per sector kunnen andere thema's een rol spelen of zullen deze een ander belang hebben. Het lijkt dan ook belangrijk deze kennis op sectorniveau op te bouwen.

De overheid wil de vakbonden dan ook ondersteunen om in het kader van hun sectorale werking vormingen te organiseren voor de vakbondsafgevaardigden, zodat ze naast de klassieke thema's die deel uitmaken van het sociaal overleg, ook maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren kunnen meenemen in dit overleg met de werkgevers. De overheid wil dan ook voorzien in een ondersteuning van de vakbonden om zulke vorming te organiseren. Zij wil in overleg met de vakbonden dan ook een aantal belangrijke sectoren identificeren waarvoor dit kan worden opgestart. Eén van de aandachtspunten die hierbij kan meegenomen worden is het vormen van de syndicale beheerders die mede aansprakelijk zijn voor het paritair beheer in het kader van WAP m.b.t. Sociaal, Ecologische en Ethische aspecten (SEE).

Gezien een aantal regionale overheden ook een samenwerking met de vakbonden aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen programmeren, zal een afstemming in overleg gebeuren.

→ *De financiering van deze actie kan, bij voorkeur in het kader van een (co)financiering met een andere overheidsdienst, gebeuren door de POD Duurzame Ontwikkeling. Voor het jaar 2010 wil zij hiervoor voorzien in een maximumbedrag van ... € onder de vorm van een toelage.*

4.5 Informatiecampagne voor ISO 26000

Eind mei wordt in principe de Draft International Standard aangaande maatschappelijke verantwoordelijkheid goedgekeurd door de Working Group on Social Responsibility van de ISO. Dit is een van de laatste fasen voor definitieve goedkeuring van een International Standard. Dit betekent dat de standaard in het najaar van 2010 zal gepubliceerd worden. Teneinde de bijdrage die de overheid geleverd heeft in het tot stand komen van deze nieuwe internationale standaard te valoriseren alsook de standaard een breed draagvlak te laten vinden bij de Belgische organisaties zal de overheid in samenwerking met het NBN een gerichte informatiecampagne opzetten. Hiervoor kan ook samengewerkt worden met de verschillende organisatievertegenwoordigers (VBO, UNIZO en UCM, Vakbonden, NGO-koepels, VOSEC en SAW-B, kauri, B&S, e.a.)

→ *Afhankelijk van het beschikbare budget kan de POD Duurzame Ontwikkeling hiervoor een (co)financiering voorzien. De PODDO kan voor het jaar 2010 hiervoor maximaal ... € voorzien of voor het jaar 2011 ... €*

4.6 ISO 26000 en duurzaamheidsverslaggeving bij de overheid – pilootproject

De nieuwe internationale standaard “ISO 26000”, aangaande het invullen van maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties, geeft richtlijnen aan alle types van organisaties, ongeacht hun grootte of locatie. Deze zijn dus ook toepasbaar op overheidsdiensten, wat expliciet wordt vermeld in de standaard. De federale overheid, via de POD duurzame Ontwikkeling, heeft tijd en middelen geïnvesteerd in het tot stand komen van deze nieuwe norm. Zij wil deze investeringen dan ook valoriseren (zie supra), maar ook zelf het goede voorbeeld geven. In dit kader wil de PODDO en/of een ander(e) overheidsdienst(en) samen met de FOD Personeel en Organisatie een proefproject uitwerken en uitvoeren aangaande het toepassen van ISO 26000 binnen een overheidsadministratie.

Dit zal tevens gekoppeld worden aan het uitbrengen van een duurzaamheidsverslaggeving op basis van de richtlijnen van het Global Reporting Initiative. De samenhang tussen ISO 26000 en het GRI is reeds ver gevorderd, waardoor beide instrumenten op elkaar afgestemd worden. Als overheidsdiensten handelen vanuit het algemeen belang, met het oog op duurzame ontwikkeling dan is het ook logisch dat zij hierover rapporteren.

“Duurzaamheidsverslagen gebaseerd op het GRI-verslaggevingsraamwerk bevatten uitkomsten en resultaten die binnen de verslaggevingsperiode zijn opgetreden en betrekking hebben op de verplichtingen, de strategie en managementbenadering van de desbetreffende organisatie. De verslagen kunnen ondermeer voor volgende doeleinden gebruikt worden:

- *Vergelijken en beoordelen van duurzaamheidsprestaties met betrekking tot wetgeving, officiële normen, codes, prestatiestandaarden en vrijwillige initiatieven;*
- *Aantonen hoe de organisatie verwachtingen over duurzame ontwikkeling beïnvloedt en hoe de organisatie door deze verwachtingen wordt beïnvloed;*
- *Het vergelijken van prestaties binnen een organisatie en tussen verschillende organisaties op langere termijn.* ²

Het GRI-kader kan gebruikt worden door elke organisatie, ongeacht haar omvang, sector of locatie. Het kader omvat:

1. De *richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving* waarin de principes voor het bepalen van de inhoud en voor het waarborgen van de kwaliteit van de informatie in het verslag worden weergegeven. Ook worden in de richtlijnen de basisonderdelen voor een GRI-verslag opgenomen, met daarbij ondermeer de prestatie-indicatoren. De richtlijnen kenden reeds een lange ontwikkeling en de huidige richtlijnen zijn reeds de derde generatie, de zogenaamde G3-richtlijnen.
2. De *indicatorprotocollen*. Deze bevatten de definities, richtlijnen voor de samenstelling en andere informatie voor alle prestatie-indicatoren. Het gebruik van deze protocollen is een waarborg voor de consistente interpretatie van de prestatie-indicatoren.
3. *Aanvullende sectorspecifieke richtlijnen*. Naast de algemene richtlijnen, zijn er voor diverse sectoren complementerende richtlijnen ontwikkeld, die

² GRI, Richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving. Versie 3.0, Amsterdam, 2006, blz. 5

toelichting verschaffen voor het toepassen van de richtlijnen voor een bepaalde sector en ook sectorspecifieke prestatie-indicatoren omvatten.

4. De *technische protocollen*, die aanwijzingen bieden wanneer er problemen zijn bij de verslaggeving zoals m.b.t. het bepalen van de scope van het verslag.

Voor overheidsdiensten werd door GRI een sectorspecifiek supplement ontwikkeld³. Er is echter nog geen definitieve versie van het document en het document dat online terug te vinden is op de website is nog gebaseerd op de vorige versie van de GRI sustainability Reporting Guidelines, deze uit 2002. Vanuit de Belgische overheid willen we contact nemen met het GRI om na te gaan of dit sectorspecifieke supplement voor overheidsdiensten nog verder in ontwikkeling is, wanneer dit gefinaliseerd zal worden en op welke manier de Belgische overheid (bijvoorbeeld in het kader van haar pilootproject, zie supra) het GRI kan bijstaan in de finalisering van dit overheidsdienst-supplement.

Dit proefproject kan doorgaan in 2011, na publicatie van de ISO 26000 standaard.

Uit de resultaten van het proefproject zullen ook conclusies worden getrokken en in een rapport neergeschreven. Dit verslag zal in het voorjaar van 2012 worden voorgelegd aan de federale regering. Op basis van de opgedane ervaringen en conclusies kan vervolgens beslist worden het project al dan niet uit te breiden naar andere overheidsdiensten en hierbij te voorzien in een ondersteuning, zoals dit ook voor de introductie van EMAS bij de federale en de programmatorische overheidsdiensten voorzien werd.

→ *De POD Duurzame Ontwikkeling voorziet een (co)financiering voor het opzetten van dit/deze proefproject(en). Voor het begrotingsjaar 2011 voorziet zij hiervoor een max. van ... € (BTW incl.) onder de vorm van een overheidsopdracht. Deze middelen zijn bedoeld voor de externe begeleiding van het/de proefprojecten en het uitwerken van conclusies.*

4.7 Promoten van mvi bij de overheid:

Veel overheden, zowel federale, regionale als lokale, in België beheren een groot aantal financiële middelen in afwachting van een bestemming (overheidsinvestering, overheidsconsumptie, e.a.) Voor het goed beheer van die middelen doen overheden een beroep op financiële tussenpersonen. In actie 3 van het federaal actieplan mvo werd daarom gepleit voor het opzetten van een sensibiliseringscampagne en het aanreiken van standaardclausules die gebruikt kunnen worden in het kader van overheidsopdrachten. Ook werd voorgesteld een inventaris op te maken die aangeeft welke overheden hun middelen op mvi-wijze beheren. Een eerste stap werd reeds genomen, waardoor in kaart werd gebracht welke overheden reeds de stap gezet hebben, welke ervaringen zij hierbij hebben of welke de remmende factoren zijn voor diegene die de stap (nog) niet hebben gezet. Deze informatie dient vanzelfsprekend op regelmatige basis te worden geactualiseerd en transparant gemaakt. Op basis de uit de bevraging verkregen informatie kan nu een handleiding worden uitgewerkt die overheden kennis moet laten nemen van mvi en hen moet bijstaan in het integreren

³ GRI, Sector supplement for public agencies. Pilot Version 1.0, Amsterdam, maart 2005, 52 blz.

van mvi-criteria in het beheer van hun financiële middelen. Ook de manier waarop zij dit op een correcte manier kunnen verwerken in een overheidsopdracht zal hierin aan bod komen.

→ *De POD Duurzame Ontwikkeling voorziet in een (co)financiering voor deze actie. Voor het begrotingsjaar 2010 voorziet zij hiervoor een maximum bedrag van ... € (incl. BTW) onder de vorm van een overheidsopdracht.*

4.8 Uitwerken van een mvi-minimumnorm

Maatschappelijk verantwoord investeren, die een vrijwillig benadering is, kent op dit moment geen concrete afbakening of definiëring. De verschillende interpretaties die aan het concept worden gegeven maken deel uit van de rijkdom en het vernieuwend karakter ervan. Er dienen echter een aantal kwaliteitsvoorwaarden en een ondergrens te worden bepaald indien het concept haar geloofwaardigheid bij de consument/beleger/spaarder niet wil verliezen en om misbruiken tegen te gaan. Vandaar het voorstel voor een minimumnorm aangaand maatschappelijk verantwoord investeren. De meeste aanbieders van mvi-producten zijn het eens over het nut van zulk een minimale norm. Diverse voorstellen dienaangaande bestaan reeds, zo ook een aantal wetsvoorstellen. Deze wetsvoorstellen en de standpunten van het Belgisch Forum van Duurzame & Maatschappelijk Verantwoord Investeren (BELSIF), waarin zowel de aanbieders van mvi-producten, ngo's als experts vertegenwoordigd zijn, kunnen als uitgangspunt dienen voor zulk een mvi-minimumnorm. Ook de resultaten van het colloquium georganiseerd in de Senaat op 7 mei 2009 kunnen hiervoor een inbreng leveren. De POD Maatschappelijke Integratie heeft in opdracht van Staatssecretaris Courard het voortouw genomen en een studie besteld aangaande de juridische formulering van zulk een norm. De werkgroep mvo/mvi zal haar inbreng leveren in dit initiatief. Zulk een minimumnorm moet een kader creëren die betrekking heeft op het bepalen van minimale uitsluitingcriteria gebaseerd op internationale normen, het gebruik van positie criteria en andere proactieve benaderingen, alsook met betrekking tot controle en transparantie.

De mvi-minimumnorm kan daarna gebruikt worden als basis voor het verder uitwerken van duurzaam pensioensparen, actie 12 van het federaal actieplan mvo, of andere initiatieven (bv. Fiscale stimuli voor mvi-producten, e.a.).

4.9 Verplichting invoeren van het openbaar maken van het transparantie-verslag en aanscherpen van de bestaande formulering.

Forum Ethibel voerde in opdracht van de POD Duurzame Ontwikkeling een onderzoeks- en evaluatieopdracht uit met als doelstelling het maken van een analyse aangaande de naleving van transparantieplichtingen bij Instellingen voor Collectieve Beleggingen (ICB's) en in het kader van de Wet op de Aanvullende Pensioenen (WAP). En dit specifiek met betrekking tot het al dan niet rekening houden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten bij het beheer van de middelen. Anderzijds bestond de opdracht er ook uit de eventuele moeilijkheden of barrières bij de invoering ervan in kaart te brengen.

De algemene vaststelling in de sector van de ICB's is dat de wet, op het niveau van het prospectus, administratief formeel correct opgevolgd wordt. Op niveau van de periodieke verslaggeving is de conformiteit met de wet lager. Met uitzondering van de categorie mvi, is de diepgang en de toelichting van de antwoorden bijzonder summier en fantasieloos. De betreffende documenten zijn openbaar.

Voor wat betreft de sector van de WAP moet de studie het antwoord schuldig blijven. De transparantieverslagen zijn niet openbaar. Bovendien heeft niemand volledige inzage in de verslagen de pensioeninstellingen, ook niet binnen de deelsectoren (IBP's, verzekeraars). Het werd in geen enkele taakstelling opgenomen en de sectororganisaties hebben er geen zicht op.

Door middel van diepte-interviews werden vertegenwoordigers van zowat alle instanties bevraagd die betrokken zijn bij het beheer van ICB's of aanvullende pensioenen: de controlerende autoriteit, de wettelijke adviesorganen, de drie betreffende beroepsorganisaties, de bevek's en vermogensbeheerders, de werkgevers en beroepsfederaties, de vakbonden en pensioenadviseurs en onafhankelijke bestuurders en ten slotte de NGO's.

Opvallend is dat binnen de sector van de aanvullende pensioenen met waardering over de WAP gesproken wordt, maar dat zowat door iedereen verwezen wordt naar onvolmaaktheden van het kader als oorzaak voor het onvermogen om de Sociaal, Ecologische en Ethische (SEE) clausules gestalte te geven. De SEE aspecten zelf komen pas secundair aan bod. De belangrijkste conclusie is dan ook dat de wet zelf schromelijk te kort schiet. Door het ontbreken van enig ijkpunt of 'best practice' of enige standaard of internationale afspraak verliest de wet iedere autoriteit als 'soft law'. Een principe als 'comply or explain' is eenvoudigweg niet toepasbaar. De wet heeft volgens de onderzoeker en de bevraagden eerder het statuut van 'zero impact law'.

De formulering van de transparantieverplichting: "de mate waarin wordt rekening gehouden met ..." is voor interpretatie vatbaar en leidt tot verschillende praktijken. Enerzijds kan dit begrepen worden als een vraag naar de procentuele dekking door de SEE criteria, zoals begrepen kan worden uit de vragenlijst van de CBFA (WAP en WAPZ). Anderzijds kan het begrepen worden als een vraag naar de diepgang en procedures van de SEE benadering. In die zin heeft bijvoorbeeld de Australische Disclosure Guidelines nauwkeuriger richtlijnen geschreven.

De werkgroep mvo/mvi stelt dan ook voor om op basis van deze Australische richtlijnen de formulering zoals deze in België wordt gebruikt aan te scherpen. De werkgroep kan hiervoor, tegen eind 2010, een voorstel formuleren aan de regering. Zij zal hierbij de verschillende stakeholders raadplegen.

Het transparantieverslag mist in de sector van de WAP gedeeltelijk zijn doel omdat deze verslagen niet openbaar dienen te worden gemaakt. Voortgangsrapporten opstellen is bijgevolg onmogelijk. De verplichting tot opname van de SEE beheersaspecten in de Statement of Principles (de verklaring over het beleggingsbeleid), geeft iets meer waarborgen dat de kwestie op de agenda van de Raad van Bestuur komt. Ook wordt best gestipuleerd dat het transparantieverslag de evolutie ter zake beschrijft en niet enkel een algemeen principe. Het aanpassen van de

wetgeving waardoor de transparantieverslagen openbaar dienen te zijn in de sector van de WAP is dan ook een basisvereiste. De werkgroep mvo/mvi kan hiervoor, tegen eind 2010, een voorstel formuleren aan de regering.

5 VERVOLG

De werkgroep mvo/mvi vraagt de icdo-plenaire vergadering de nota goed te keuren en deze aan de bevoegde voor minister voor de duurzame ontwikkeling over te maken. De minister bevoegd voor de duurzame ontwikkeling wordt gevraagd aan te geven welke acties kunnen uitgevoerd worden binnen het beleidsbudget van de POD Duurzame Ontwikkeling en waarvan de uitvoering reeds kan worden aangevangen. Voor acties waarvan de minister oordeelt dat deze een breder politiek overleg behoeven, vraagt de werkgroep deze via de geëigende kanalen ter bespreking voor te leggen.

De timing en het te voorziene budget van de verschillende acties zal op basis van deze beslissingen verder worden geconcretiseerd door de werkgroep mvo/mvi.

Eens een beslissing is genomen over alle acties, zal de werkgroep ook het actieplan mvo actualiseren. Hierin zullen de resultaten van de reeds (ten dele) uitgevoerde acties worden opgenomen, alsook de nieuwe besliste acties. In deze geactualiseerde versie zal de planning en het benodigde budget worden weergegeven. Deze actualisering wordt bij voorkeur afgerond tegen de aanvang van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.

Daar waar de werkgroep het nuttig acht zal voor de uitwerking van de acties een advies worden gevraagd van de federale adviesraden. Dit kan bijvoorbeeld i.v.m. een meer concreet uitgewerkt voorstel aangaande een minimumnorm maatschappelijk verantwoord investeren.